

המחיה במקום הראוי לשאת* דכתוב ב' ומחית בשר חי בשאת, במקום הראוי לשאת ג', והוא מקום הנראה כלו כאחד.

ואלך הן ראשי איברים שאין מטמאין משום מחיה ראשי אצבעות ידים ורגלים וראשי אזנים וראש החוטם וראש הגויה וראשי רגלים שבאשה אבל רגלים שבאיש אין בהם שפוע ומטמאין.

כל שנטמא במת צריך הויה, וכיון שנגעה בו הזאה באי זה מקום של עור בשרו עלתה לו אפילו על ראש אצבעו, אבל אם נגע בלשונו אינו כלום שצריך הוא שיגע במקום גלוי והלשון לענין הזיה אינו כאיברים שבגלוי, נגע על שפתו ואע"פ שפעמים הוא מדבקם זו עם זו וסותמם הואיל ורוב פעמים מגלות גלוי הוא אצל הזיה וטהור. לענין טומאה אמרו שמגע בית הסתרים אינו מטמא, ולשון לענין טומאה גלוי הוא ומיטמא הן במגע שרץ הן בזב הן בכל הטמאות המטמאות במגע.

מומין הפוסלין לעבודה אינם מומין אלא אם כן הן באיברים שבגלוי, אבל מומין שבחלל כגון גיטלה הכוליא או נקבו מעיו אע"פ שנעשה טריפה עבודתו כשירה ויש לשון לענין זה גלוי הוא, ומשנטל רוב המדבר בלשונו והוא ממקום הפרש דבוקיה ואילך הרי הוא בעל מום, ואף בבהמה לענין קרבן דנין בה כן, אבל לענין טבילה אינה כגלוי אלא כטמון ואינו צריך שיבאו בה מים והוא הדין לשן, ומכל מקום אע"פ שאין לשון ושן צריכין לביאת מים צריכים הם שיהיו ראויים לכך שלא יהא בהם דבר חוצץ, מעשה היה בשפחתו של ר' שטבלה ונמצא עצם בין שניה והצריכה ר' טבילה אחרת, ולא דוקא לטהרות כעין טבילה שפחתו של ר' אלא אף לבעלה הדין כן, וכמו שאמרו ביבמות י' פרק חולץ כל דבר שחוצץ בטבילה חוצץ כגר ועכר משוחרר ובגדה, ונדה ודאי לא לענין טהרות נאמרה שאם לטהרות אינו חוצץ לאי זה דבר הוא חוצץ וכי גרעה נדה משאר טמאים אלא ודאי לבעלה קאמר, וכן ראייה ששנאה דומיא דגר ועכר משוחרר שלא נאמרו לטהרות, ומתוך כך כל הטובלת לנדתה צריכה לחטט בין שניה ואם נמצא בהם עצם מן הסתם מקפדת היא עליו כמו שביארנו באחרון של נדה י' וצריכה טבילה פעם אחרת, ויש מפרשים שמכל מקום זו אינה אלא מדברי סופרים והוא שאמרו והצריכה ר', ולא יראה כן, שהרי אמרו ראוי לביאת מים כענין ולשון זה מוכיח שמן התורה הוא אומר כן שכך אמרו בענין מנחות כל הראוי לבלה אין בלה מעכבת בו ושאינו ראוי לבלה בלה מעכבת בו ופוסל, וכבר ביארנו ביאור הענין ראוי לבלה ושאינו ראוי לבלה ככתרא"ס פרק ספינה.

[י"ה כ"ה ב'] מעור וכתות שאמר בתורה י' לענין מומין פירושו אף בביצים ואין צריך לומר בגיד, אבל נתוק וכרות דוקא בגיד אבל בביצים לא יא, ולמדת מזו אף לענין איסור שהנותק וכורת בביצים אינו חייב משום ובארצכם לא תעשו, וכן כתבו חכמי ההר, ומעור הוא שמיעך כיצוי ביד, וכתות הוא שכתשן והוא יותר ממעור

(א) אבל הרמב"ם בהל' טומאת צרעת פ"ו ה"ד פסק שבפרחה בכולו אפילו מחי' שבראשי איברים מטמאו והיא משנה מפורשת נגעים פ"ח ס"א וצ"ג איך פסק רבינו נגד המשנה והרמב"ם. (ב) ויקרא י"ג י'. (ג) אינני יודע מקור לדרש זה ועי' הערה א' וצ"ג. (ד) ע' בכורות ל"ז א' ס"ג א'. (ה) שם מ"ה ב'. (ו) שם מ' א'. (ז) מ"ו ב'. (ח) מ"ז ב'. (ט) פ"א ב'. (י) ויקרא כ"ב כ"ד. (יא) פסק כר' יוסי בסוגיין אבל הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ו ה"ח פסק כר' יודא שכולן בביצים וצ"ב מדוע נאיד רבינו מפסק הרמב"ם ועיי"ש בכ"מ מדוע לא פוסק כראב"י ובהל' בית הבחירה פ"ב הל' י"ח כ' מרן שאפשר רק במשנה הלכה כראב"י. (יב) גם זה שלא כרמב"ם הל' איסורי ביאה פ"ו ה"א.

אלא שהכל מין אחד, ונתוק הוא שתלושין ביד ונפסקו החוטין שהם תלוין* אלא שהם נתונים בכים והכים לא נתלש, וכרות הוא ממין הנתוק והוא שכורחין החוטמים שהביצים תלוין בהם בסכין אלא שעדין מעורים בקצת ר"ל שאינם נתוקים לגמרי וכמו שאמרו להביא גותק אחר כורת שחייב, ונמצא מעוך וכתות אברי אף בביצים אבל נתוק וכרות שבביצים אינו נכר כל כך.

המשנה הרביעית והוא מענין החלק השני במה שנתגלגל לכאן בעניני הקנאת בהמות, והוא שאמרו בהמה גסה נקנית במסירה ובהמה דקה בהגבהה דברי ר' מאירי וחכמים אומרים אפי' בהמה דקה נקנית במשיכה. צריך שתרע שהמטלטלין אינם נקנין לא בכסף ולא בשטר אלא בחזקה, וכמו שאמרו בכמה מקומות מעות אינן קונות, וכן מטלטלי לא בני שטרא אינהו* ר"ל שטר העשוי לגמר קנין, וחזקה אין צריך לומר שאין לה מקום אצל מטלטלין, מכל מקום נקנין הם בהרבה דרכים, מהם שנקנין בלא נגיעת הקונה בגופו של דבר הקניו והם ששה דרכים, כגון שכירות* מקום לקניית יב מה שבתוכו, וחליפין יג, ואגב קרקע ככל מקום יי, וכליו של לוקח בקצת רשויות טי, וחצירו למה שבתוכו טי, וקניית חפץ לזה במשיכת חבירו את חליפיו ואלו אין בהם הפרש בין דבר לדבר אלא כל מיטלטל נקנה באחד מאלו על הצדדין שקנייתם מועלת כגון שתאמר בכליו של לוקח שאינו קונה ברשות מוכר, ובחצר אם אינה משתמרת, וחליפין אם הם בכליו של מקנה, וכן שאין נעשה במטבע יג, וכן בכלם כמו שיחבאר דין כל אחד מהם במקומו הראוי לו, אבל מכל מקום בצדדין שקנייתם מועלת הן מצד המקום הן מצד דרך הקנייה כל מיטלטל נקנה בהם חוץ מן המטבע אצל החליפין, ויש מין קנייה אחרת במטלטלין שהיא כנגיעת הקונה גופו של דבר הנקנה והם שלש, הגבהה משיכה, ומסירה, ובכלל הקניות זכוי על ידי אחר יי שיקנה בשביל זה שרוצה להקנותם לו ומתוך כך אין אנו מונין אותה בפני עצמה, וכן אין אנו מונין אודיתא יח שאין אנו עסוקין אלא במקנה את שלו יט, ואלו השלש מיהא ר"ל הגבהה משיכה ומסירה יש

(א) חסר "בהן". (ב) שבת ק"א א' ועיי"ש תוס' ד"ה להביא ופרש"י ויקרא כ"ב כ"ד ובכורות ל"ט ב' ד"ה כרות וצ"ב. (ג) ג"ל שצ"ל "נכר" ע' בכורות ל"ט ב'. (ד) בספרינו ל"י "בהמה" אבל במשנה שבירושלמי אי'. (ה) בספרינו יוסף "ור" אליעזר. (ו) שם ל"י "אף" ועמ"ש רבינו להלן. (ז) צ"ל "ולא". (ח) לקמן כ"ו א' בבא מציעא ס"ד א' חולין פ"ג א' ועוד. (ט) עי' בבא קמא ע"ט ב'. (י) צע"ג מדוע לא חשב רבינו קנין מיטומתא שהוא בגמרא בבא מציעא ע"ד א' ופסקו הרמב"ם הל' מכירה פ"ז ה"ו. (יא) כדאי' לקמן כ"ו א' ובבא בתרא פ"ה א' וצ"ב מדוע השמיטו מרן בשו"ע חו"מ ר' עיי"ש ס"ב כהג"ה ובס' ר"ב ס"א, ומה שהקשה הש"ך סק"ב תירצו זקני התת"ם סופר וצ"ל בשו"ת או"ח סי' קי"ו. (יב) כשיטת הראב"ד הל' מכירה פ"ג ה"ט ועיי"ש הרב המגיד ה"ו. (יג) כדאי' בבא מציעא מ"ד א'. (יד) ר"ל אף באין צבורין וכדאי' לקמן כ"ו א' וב'. (טו) לאפוקי רשות הרבים ורשות המוכר כדאי' בבא בתרא פ"ה א'. (טז) כ"כ גם הרמב"ם הל' מכירה פ"ה ה"ו, וה"ה לא כ' מקורו (רק על מ"ש הרמב"ם שגם בע"מ להחזירו קנה) ולעג"ד מקורו לעיל ו' א' מדין עבד (ע' רש"י ד"ה וכן) ואין הבדל בין סכר לחליפין וכמ"ש כ"ה שם אבל לפ"ז צ"ל שהרמב"ם גרים וכן לענין סמונא סמוך לדין עבד ע' כ"ט הל' מכירה פ"א ה"ו ועדיין צ"ב שלא כ' הרמב"ם דין זה שם בפ"א לגבי סכר וע' מ"ש פ"ד הט"ו ופשוט שגם חליפין בכלל אלו. (יז) הא דאודיתא הוי קנין אי' בבא בתרא קמ"ט א' וע' בשו"ע חו"מ מ' ובברכי יוסף שם ס"ב. (יח) ורבינו תנא דמסייע לאותן רבוותא שכ' הברכי יוסף שם שאודיתא לאו קנין הוא אלא חיוב שמחייב עצמו, וכ"כ גם הרשב"א לקמן כ"ו ב' (והברכ"י אינו מביאו והחכם צבי בס' ט"ז ב' שאודיתא הוי קנין וכן הקצות החושן סי' קצ"ד) ואבם"ל.

בהם חלוק בין דבר לדבר, שיש דברים נקנין בזו ואין נקנין בזו, וענין דבר זה הוא ששלש קניות אלו האחד גדולה מחברתה, והוא שהגבהה גדולה מכלם א, ולמטה הימנה משיכה ב, והמסירה פחותה מכלם ג, וכל שדרכו של דבר במה שהוא קניה מעולה אינו נקנה בפחותה הימנה ר"ל שאם הוא דבר שהגבהתו נוחה בו אינו קנוי במשיכה י וכל שכן במסירה, ואם הוא דבר כבד י שאין הגבהה נוחה בו אבל המשיכה נוחה בו נקנה במשיכה ולא במסירה, ואם הוא דבר שאף המשיכה כבדה בו ושואין דרכה בכך כגון ספינה ותיבה גדולה וכו' וצא בו נקנה במסירה, מכל מקום כל שנקנה בפחותה אם רצה לטרוח לקנות בגדולה הימנה רשאי וקנה, וכן צריך שתדע שהדברים הנקנין בפחותה אם הזכיר לו חלוקה י הקנייה המעולה כגון שאמר לו הגבה וקנה קפידא הוא י ולא קנה אלא באותה שהזכיר, אבל אם הוא דבר הנקנה בהגבהה לכו אפילו אמר חלוקה י משוך וקנה אינו כלום כך יראה לי, אלא שבזו האחרונה חלקו רבים י וגדולי עולם כתבוה בהפך כמו שכתבנו בבחרא פרק ספינה יא, וכן צריך שתדע שקניות אלו יש בהם חלוק במקום קנייתם י שההגבהה קונה בכל מקום ואף ברשות מוכר, והמשיכה אינה קונה ברשות מוכר ולא ברשות הרבים ולא בחצר שאינה של שניהם אלא בסימטא או בחצר של שניהם או שימשכם מרשות הרבים לאלו, והמסירה קונה ברשות הרבים ובחצר שאינה של שניהם י, וכל שכן בסימטא ובחצר של שניהם לדעתנו, אלא שברשות מוכר אינה קונה, ויש אומרים יי שאינה קונה בסימטא ובחצר של שניהם הואיל ומקום משיכה הוא, ואין נראה כן, ומעתה צריך שתדע שכל שאתה אומר נקנה בקנין פלוני פירושו במקום הראוי לאותה קניה ר"ל שכל שאתה אומר נקנה בהגבהה אתה מפרש בכל מקום אף ברשות מוכר, וכל שאתה אומר נקנה במשיכה אתה מפרשו בסימטא או בחצר של שניהם, וכל שאתה אומר במסירה פירושו בכל מקום חוץ מרשות מוכר לדעתנו ולדעת קצת דוקא ברשות הרבים ובחצר שאינה של שניהם, ולמדת שהדברים הנקנין במשיכה אינן נקנין ברשות הרבים לא במשיכה מפני שאינה מקומה ולא במסירה מפני שאין אותו דבר נקנה במסירה, ומה שאמרו בבחרא יי פרק ספינה משיכה קונה בסימטא ובחצר של שניהם ומסירה קונה ברשות הרבים ובחצר שאינה של שניהם, שפשוטו של דבר מוכיח שהדבר שקנייתו במשיכה אלו היה בסימטא או בחצר של שניהם הוא כעצמו נקנה ברשות הרבים במסירה אחר שאינו מקום משיכה אינו כן שלא אמרו שם אלא כדבר שקנייתו במסירה כגון ספינה, ומכל מקום גדולי המפרשים יי

- (א) שמהני לכל דבר ובכל מקום. (ב) שאינו קונה ברה"ר ולא בחצר שאינו שלהם ורק בדבר שדרכו לימשך. (ג) ע' כ"ו בשו"ע חו"מ קצ"ז ובסמ"ע סק"א ובס"י קצ"ח ס"ז והלאה. (ד) כדאי' בבא בתרא פ"ו א' ושו"ע חו"מ קצ"ח ס"א. (ה) רבינו לא כיאר את דרך הקני' אם המשו' הוא של עצים וקנים ואפשר להתירם וע' ברמב"ם הל' מכירה פ"ג ה"ב ובטור חו"מ קצ"ח. (ו) כמש"כ הרמב"ם הל' מכירה פ"ג ה"ג ספינה וכו' "כן כל כיוצא בזה" ולא כר"י ורא"ש בטור חו"מ ס' קצ"ח סי"ב ולענ"ד "תיבה גדולה" ר"ל מ' מאין בלה וכו' ביבש שאינו מקבל טומאה. (ז) נ' דצ"ל "המוכר". (ח) נ' שאם הזכיר הפחותה קנה במעולה ולא ברמ"א בחו"מ ס' קצ"ז ס"א. (ט) כדאי' בבא בתרא ע"ז ב' ופסק בן הרמב"ם הל' מכירה פ"ג ה"ג ופשיטא שלא דווקא בספינה. (י) ע' בטור חו"מ קצ"ח סי"ב בשם הרמ"ה דאם המוכר מסר לקונה כדי שיקנה קנה אפי' במסירה ואולי ס"ל לרמ"ה כן אף באמר ואכמיל. (יא) ע"ז ב'. (יב) ע' ברמב"ם הל' מכירה פ"ב ה"ה ובבא בתרא פ"ד ב'. (יג) כדאי' בבא בתרא ע"ז ב'. (יד) דעת הרשב"ם בבא בתרא ע"ז ב' ד"ה לא, ומוכח בתוס' בסוגיון ד"ה בהמה, וכן הרי"ף ע' בר"ן, ודעת רבינו שהוא כדעת ר"ת בתוס' צ"ב הלא רבינו ב' לעיל שמסירה פחותה מכלם. (טו) ע"ז ב' ובגמ' שלנו הסדר מהופך: מסירה ואח"כ משיכה. (טז) הראב"ד.

כתבו שכל הנקנה במשיכה שהוא ברשות הרבים שאינו מקום משיכה אם אמר לו המקנה לך חזיק וקני קנאה במסירה, וראיה להם ממה שאמרו בבבא בתרא^א פרק ספינה ב נקנית במסירה דברי ר' מאיר וחכמים אומרים לא קנה עד שימשוך אמר רב אשי אי דאמר לך חזיק וקני אפילו רבנן מודו^ב הכא דאמר לך משוך וקני מר סבר קפידא וכו'. אלמא אף למי שהוא סובר שקנייתה במשיכה כל שאמר לך חזיק וכו' מודה שקונה במסירה במקום שאין המשיכה קונה בו אבל במקום משיכה אף בלך חזיק אין המסירה כלום ואף במקום שאינו מקום משיכה אם לא אמר לו לך חזיק אין המסירה כלום, וחזק מכבודם אין כאן ראיה שלא בא רב אשי לומר אלא שלא הטעינו חכמים משיכה בספינה אלא כשהמקנה הזכירה אבל כל שלא הזכירה אלא שאמר לו לך חזיק ורוצה לומר כראוי לה נקנית במסירה והוא הדיון בסתם הא כל שדינו במשיכה אף בלך חזיק אינו נקנה במסירה אף במקום שאינו ראוי למשיכה כך נראה לי, וכל שכן שנתרחקנו מסברת גדולי הראשונים שבקטלוניה^ד שכתבו שאף דבר הנקנה במשיכה כל שאמר לו לך חזיק וקני נקנה במסירה אף במקום משיכה.

ומעתה נחל בביאור משנתנו ולא עסקנו בה אלא בשלש קניות שהקונה נוגע בגוף הדבר הנקנה והם הגבהה ומסירה ומשיכה, ואמר שבהמה גסה, כגון סוסים ופרדים וחמורים ושוורים, נקנית במסירה, מפני שהגבהה ומשיכה כבודות בה ומורח יתר, וקונה במסירה במקום הראוי לה, והדקה בהגבהה, הואיל ואדם רגיל בה הגבהה, ומסירה זו פירשוה בגמרא אחזה בטלפה בשערה באוכף שעליה בשליף שעליה בפרומביא שבפיה כזוג שבצוארה, ופירשו בה בקצת תוספות שאינה כלום עד שימסרנה המקנה ליד הקונה, והביאו ראיה ממה שאמרו בראשון של מציעא^ה מוסירה מחברו קונה אבל במציאה ובנכסי הגר לא קנה דמאי לשון מוסרה כאדם שמוסר דבר לחברו ובמציאה ונכסי הגר מאן מסר ליה דליקני, ולדעת זה אתה צריך לפרש אחזה בטלפה שהמקנה מסרה לו, וכן בכלם, ומכל מקום גדולי הרבנים מפרשים אחיזה מאליו אלא שהיא במצות המוכר, ומה שאמרו שם^ו מאן מסר ליה דליקני, פירשו^ז מי אומר לו כך, וכן נראה^ח ממה שהזכירו בפרק ספינה^י בענין מסירה לך חזיק וקני, ואם הוא צריך למסירה לידו היה לו לומר תא חזיק וקני, ואע"פ שלענין פסק אינך צריך לה שהרי אף הנסה אינה נקנית במסירה כמו שיחבאר מכל מקום אתה למד דין זה לדברים הנקנין במסירה^י, וחכמים אומרים בהמה דקה אף^י במשיכה, שמתוך שהוא מסתרכת הגבהה קשה^י אבל המשיכה קלה

(א) ע"ו א' וב'. (ב) ברור שדלג הסופר "ספינה". (ג) כגמ' שלנו בנוסח אחר.
(ד) א"י למי כוון וע' ר"ת בתוס' בסוגיין ד"ה בהמה שם"ל שמסירה עדיפא ממשיכה. (ה) ע' בדבור הקדום. (ו) לעיל כ"ב ב'. (ז) ע' תוס' בסוגיין ד"ה בהמה שכ"כ בשם רש"י וריב"ם, ומה שלא כ"כ רבינו בשם רש"י (ד"ה נקנית), אולי משום שהרא"י שכ' רבינו היא בתוס' ולא ברש"י; ונראה יותר שרבינו לא כ' זה בשם רש"י מטעמו של הרשב"א בחי' סד"ה מתני' שכ' שרש"י לאו בדווקא כ"כ אלא אורחא דמלתא "ושמא" סובר הוא בדברי ריב"ם ז"ל עכ"ל. (ח) ח' ב'. (ט) אבל תוס' ד"ה בהמה כ' שמשמע שאתה מעצמו וק' לרש"י וריב"ם. (י) ר"ל שמוזכרים בביתא שם שערה ואוכף וכו'. (יא) כן קורא רבינו תמיד לרש"י והנה רש"י ב' להדיא "בעליה מוסרים" וכו', וגם תוס' כ' בשם רש"י שדווקא מיד ליד וזו שכ' רבינו כ' תוס' בשם הרשב"ם והוא ברש"ם כ"כ ע"ה ב' ד"ה בטלפה. (יב) בבא מציעא ת' ב'. (יג) כ"כ גם תוס' ד"ה בהמה. (יד) בבא בתרא ע"ו ב'. (טו) ספינה ותיבה גדולה כמש"כ בדבור הקדום. (טז) כספרינו ל' "אף" אבל במשנה שבבבא א"י. (יז) כדא"י בבא בתרא פ"ו ב'.

בה, ולענין פסק אין הלכה כאחד מהם אלא כחכמים דבריתא שאמרו אחד זו ואחד זו במשיכה, שאף הגסה משיכתה קלה* והילכך בין גסה בין דקה אין צריכות הגבהה, ואינן נקנות במסירה אף במקום שאינו ראוי למשיכה ב, ואף בלך חזיק וקני לדעתנו ג אלא במשיכה הראויה על הדרך שפירשנוה למעלה ג ובמקום הראוי למשיכה גם כן, וגדולי הדורות י מסכימים שדקה מן הדקה כגון גדיים ומלאים אין נקנין אלא בהגבהה וכן אוזנים ותרגולין, ממה שאמרו פרק ספינה" לא שנו אלא בדברים שאין דרכן להגביה אבל בדברים שדרכן להגביה בהגבהה אין במשיכה לא.

זהו ביאור המשנה ופסק שלה ומה שנכנס תחתיה בגמרא כך הוא.

מקצת רבני צרפתי כתבו שהמסירה גדולה מן המשיכה הואיל וקונה ברשות הרבים, ופוסקין סתוך דבריהם שבהמה גסה נקנית במשיכה וכל שכן במסירה הואיל ודרכה גם כן בכך י אבל בדקה שאין דרכה במסירה כלל אינה נקנית במסירה, ולדעתם אתה צריך לומר שכל שדרכו בפחותה אינו קונה בגדולה, ודברים זרים הם, וראיה לסתירת דבריהם מה שאמרו בראשון של מציעא" מנהיג מי איכא למימר" דלא קני אי איכא למימר דלא קני ברכוב הוא דאיכא למימר, ומנהיג הוא משיכה ורכוב הוא ענין מסירה, אלמא שהדבר פשוט יותר להיות המשיכה קונה יותר מן המסירה, אלא שהם מתרצים בה שזו נאמרה י במציאה וזכסי הגר שאין דעת אחרת מקנה אותם וכל שאין דעת אחרת מקנה אין מסירה חשובה במשיכה, מכל מקום הדברים סתם נאמרו לומר שבכל מקום מנהיג הוא ראוי לקנות יותר מן הרכוב, וכן בפרק ספינה" וחכמים אומרים לא קנה במסירה עד שימשוך, ולשון זה מראה מקום לומר שהמשיכה גדולה, ועוד שהרי כבאן השוו את המדות בין גסה לדקה ואמרו אחד זו ואחד זו במשיכה מה דקה במשיכה ולא במסירה אף גסה כן, וכן הדברים ברורים בלא שום פקפוק.

שכירות מקום אף הוא קונה במטלטלין כמו שכתבנו במשנה ב, ושכירות נקנה בכסף בשטר ובחזקה כמכירה י, ושם אמר והלא במסכת ע"ז י אמרו שכירות לא קניא, כבר ביארנו שם כי שלא נאמר אלא לענין איסור אבל לענין הדין קנה, ויש מפרשין שכירות קניא לענין שיקנה השוכר מה שכתוכו שהרי על דעת כן י השכירו ואף אם לא השכירו על דעת כן הואיל והשכירו לו כבר נתן לו רשות להעמיד שם את מקחו והילכך הרי הוא כרשותו לקנות מה שכתוכו אבל לקנין גוף הדבר המושכר לא קניא י, ואין זה כלום, אלא כל שלענין הדין קנה אף לגוף הקרקע, ולענין זה לא סוף דבר שוכר

(א) כדאי לעיל כ"ב ב' קורא לה או הכישה במקל. (ב) ע' בדבור הקדום וע' מ"ש הסמ"ע בדברי המור חו"מ קצ"ו סק"א. (ג) בדבור הקדום. (ד) רשב"א או רמב"ן. (ה) פ"ו א'. (ו) ר"ת בתוס' בסוגיין ד"ה בהמה (וע' תוס' ב"ב ע"ו א' ד"ה ספינה), אבל לא לו כוון רבינו כי ר"ת לא ב' שדקה אינה נקנית במסירה, ולענ"ד רש"י שב' שרק במסירה ולא במשיכה לא ס"ל שמשיכה גרועה ממסירה ואפשר שס"ל שמשיכה ערופא (וכמש"כ תוס') רק בהמה ס"ל שמשיכה אינה קונה וכמו שדקדק לכתוב במתני' ד"ה נקנית אבל משיכה לא קניא דאין דרכה בכך" וא"כ אף אם הלוקח מושכה אין בדעת המוכר להקנותו כך כיון שאין דרכה בכך ומיושב כזה קו' תוס' וע' ר"ן ואכמ"ל. (ז) ואולי גם רש"י ס"ל כן ע' הערה ו'. (ח) ח' ב'. (ט) כגמ' שלפנינו "מי איכא מאן דאמר". (י) ע' מהרש"א על תוס' ד"ה בהמה הב' וע' רשב"א ור"ן שב' תי' שב' רבינו ודחאום מראי' שם ט' א' דמוקמינן לה במקח וממכר ורבינו ב' דיתוי אחר. (יא) כבא בתרא ע"ו א'. (יב) ד"ה המשנה. (יג) כדאי' כבא קמא ע"פ א' וב'. (יד) ט"ו א'. (טו) ד"ה המשנה הששית [עורנו בכ"ו]. (טז) ע' ראב"ד הלי' מכירה פ"ג ת"ט והרב המגיד שם ה"ז. (יז) גם הריטב"א בע"ז שם ד"ה אלא ב' "אכל מכל מקום לא הוויא דירי' ולא חייל עליה שיעבורא כלל" עיי"ש.

אלא אף שואל כן, וכמו שאמרו לענין גט דאושלה מקום בחצרה ג, אלא שהשואל אינו קונה עד שיחזיק או שיכתוב לו שטר שהרי אינו נותן דמים שיקנה בהם והשוכר קונהו בכספו בכל מקום שהוא וקנה לו משם מה שכתובו כשגמר את מקחו ואמר לו המוכר הרי הוא ברשותך קנהו.

כלין של לוקח ברשות מוכר לא קנה לוקח, מכל מקום אם אמר לו המוכר קני קנה, שמאחר שהכלי של לוקח ואמר לו קני הושאל לו מקומו, ואם הוא בסימטא קנה אף בלא אמר לו קני' הואיל ועל סמך גמר הדברים שביניהם עשה וברצון המוכר, ומכל מקום בזו יש קצת תנאים כמו שביארנו בכתרא פרק ספינה, ואם תאמר אחר שכן כשהקשו כאן שמעת מינה כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח, היאך לא העמידה כאמר ליה קני, אין זה כלום שאם כן לא היה מחדש כלום שכל שאמר לו קני והכלי שלו הושאל לו מקומו ותורת שכירות מקום או שאלה עליו, וכבר תירצה חבירו בשוכר את מקומו.

קניית הבהמה מתורת כליו הוא שיביא ארבעה כלים ויניח תחת רגליה שהרי עכשו כל הבהמה בכליו.

[דף כ"ו א'] **וכל** שאמר לו הגבה וקנה שצריך הגבהה והיא בהמה גסה הרבה כמו פיל וכיוצא בו שאין אדם יכול להגביהה כשיעור הגבהה לענין קניה שהוא שלשה טפחים כיצד יעשה יביא חבילי זמורות גבוהין ויעלה את הפיל עליהם, ויש מפרשין שיעמוד הוא במקום גבוה ויביא זמורות לחות בידו והבהמה מגבהה עצמה ליטול מאותן הזמורות, ואחר שהוא סבב את הגבהה הרי הוא כהגביהה ממש על הדרך שאמרו במשיכה שכל שהלכה מחמת קולו קונה.

זה שכתבנו בהגבהה שצריך שתהא בשלשה טפחים כך כחבזה רוב פוסקים, ואף גדולי הרבנים פירשו כן בבבא קמא בענין הופך את הגלגל, ואע"פ שבענין ערוב אמרו שדיו בהגבהה טפח, שמא בערוב הקלו ויש מפרשים שכל שהוא מגביה את הדבר ממש בידו דיו בטפח אבל כל הגבהה שעל ידי כלים אינה נכרת אלא בשלשה, ועקר הדברים כדעת ראשון.

המשנה החמישית והיא מענין החלק השני גם כן במה שנתגלגל לכאן כדין קניית קרקעות ומטלטלין, והוא שאמר נכסים שיש להם אחריות נקנים בכסף ובשטר ובחזקה ושאין להם אחריות אינן נקנין אלא

(א) ורבינו תנא דמסייע להש"ך חו"מ ר"ב סק"ב, ומ"ש שם בקצות החושן סק"א לדחות דברי הש"ך כיון ששאלה אינו נקנה בחליפין, לענ"ד י"ל בסכרא שבי רבינו לעיל בשם י"ט שיהיו ברשותו לקנות מה שכתובו יותר קל ממה שיהיו גוף הדבר קנוי לו, ועמ"ש רבינו לקמן כ"ו ב' ד"ה הוזכר שסותר לדבריו כאן וצע"ג. (ב) גיטין ע"ז ב'. (ג) בקצה"ה חו"מ ר"ב סק"א כ' יוגבי חצר מהני אפי' שאולה אבל בתורת אנב אפשר לומר דשאלה לא מהני ורבינו לא ס"ל חלוק זה וראי' לש"ך שם. (ד) כדאי' בבא בתרא פ"ו א'. (ה) ע' תוס' שם פ"ה א' ד"ה כל וברא"ש שם. (ו) פ"ד ב'. (ז) תוס' בסוגיין ד"ה שמעת כ' שהיו מצי למירתי בן. (ח) כ"כ תוס' בסוגיין ד"ה אי וע' ש"ך חו"מ קצ"ח סק"ג ותסוזה שלא הביא דברי תוס' אלו. (ט) לעיל כ"ב ב'. (י) רש"י. (יא) כ"ט ב' ד"ה כשהפכה ואינו שם ברש"י להדיא ע' ר"ן בסוגיין ותבין, וקשה לי מאוד מדוע לא כ' רבינו דברי רש"י שבסוגיין לענין קניין הבהמה שכתב להדיא בד"ה בתכלי ולמה הביא מדרשק ודבר שאינו מפורש להדיא ועיי"ש בתוס' ד"ה אלא. (יב) כ"כ תוס' בבא קמא כ"ט ב' ד"ה אלא. (יג) עירובין ע"ט ב'. (יד) ע' תוס' בבא קמא כ"ט ב' ד"ה אלא וע' מה שהקשה הנתיבות בחו"מ קצ"ח סק"ג וזה ק' על רבינו.